

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Ympäristöraportti

2024

Johdanto

Tämän ympäristöselonteon tarkoituksena on tuoda esiin hyvinvointialueen toimintaan liittyviä ympäristöasioita sekä koota tietoa energiankulutuksesta ja jätemääristä.

Vuonna 2024 pääpaino on ollut jätehuollon palveluntuottajien vaihtumisessa uusien kilpailutusten myötä. Vuoden aikana kilpailutettiin myös uusi sähköenergian toimittaja. Sopimus tuli voimaan 1.1.2025.

Raportissa on tehty tiettyjä rajauksia. Koska yli 60 % toiminnan pinta-alasta on vuokrattuja tiloja, ympäristötietojen saatavuus on rajallista. Yksi tulevien vuosien tavoitteista on parantaa tiedonkeruuta asteittain yhteistyössä vuokranantajien kanssa.

Ympäristövastuu hyvinvointialueen toiminnassa

Hyvinvointialueen perus- ja tukitoiminnot käyttävät energiaa, vettä, materiaaleja ja kemikaaleja sekä tuottavat jätettä. Hyvinvointialue tekee myös suuren määrän erilaisia hankintoja, jotka vaikuttavat toiminnastaan aiheutuviin ympäristövaikutuksiin.

Hyvinvointialueen toiminnassa ympäristövastuu tarkoittaa ympäristöystävällisen toiminnan edistämistä, toiminnasta aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentämistä, energiansäästön edistämistä sekä ympäristölainsäädännön ja muiden säännösten huomioimista toiminnassa.

Hyvinvointialue osallistuu EU-rahoitteiseen Kestävä ja osaava Sote -hankkeeseen yhdessä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja Yrkeshögskolan Novia:n kanssa. Hanke noudattaa Uusiutuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaa ja erityistavoitetta 4.2 Uusia taitoja työelämään painopisteessä 4: Työllistytvä, osaava ja osallistava Suomi. Hanke kestää 31.12.2026 asti.

Hankkeen tavoitteena on rakentaa hyvinvointialueen työntekijöille kestävän kehityksen koulutusmalli ja siten lisätä kestävän kehityksen koulutettujen asiantuntijoiden ja esimiesten määrää. Rakennettava koulutus koostuu kaikille sisällöltään samansisältöisestä kestävän kehityksen peruskoulutuksesta sekä työyksikön luonteen ja erityistarpeiden mukaisesta täydennyskoulutuksesta. Tavoitteena on myös kartoittaa henkilöstön osaamistaso ja tarpeet kestävässä kehityksessä sekä testata kehitettyä koulutusmallia pilotilla. Hankkeessa kehitetty kaksikielinen kestävän kehityksen opetus voidaan toteuttaa joko kokonaan verkko-opintoina tai hybridiopintoina.

Jotta pysymme ajan tasalla ja olemme valmiita kehittämään omaa toimintaamme, on olennaista, että seuraamme ja osallistumme kestävän kehityksen keskusteluun ja kehitystyöhön valtakunnallisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Siksi osallistumme aktiivisesti erilaisiin foorumeihin yhdessä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Esimerkiksi Maakuntien tilakeskus Oy:n ja Suomen Sairaalekniikan yhdistyksen kanssa.

Tässä raportissa esitetään vuodelta 2024 saatavilla olevat tiedot. Suurimmat volyymit tulevat Vaasan keskussairaalaista. Tämä on luonnollinen seuraus siitä, että keskussairaalan osuus hyvinvointialueen toimitilojen kokonaispinta-alasta on noin 20 %.

Sähkön, lämpöenergian ja veden kulutus

Sähköenergian kulutus on nyt saatavilla koko hyvinvointialueella. Tämä koskee toimitiloja, joissa vastaamme itse sähkösopimuksesta. Aurinkopaneeleilla tuotettiin 56505 kWh vuonna 2024, mikä on noin 2,8% kokonaiskulutuksesta. Hankittava sähköenergia on niin sanottua vihreää sähköä.

Ilmoitettu lämpöenergia koskee Vaasan keskussairaalaan ja Huutoniemen alueelle toimitettua kaukolämpöä.

TAULUKKO 1: SÄHKÖN JA LÄMMÖN KULUTUS

Sähkön ja lämmön kulutus	2020	2021	2022	2023	2024
Lämpöenergia					
MWh, mitattu	22587	25832		26509	22116
kWh/m ³	48,99	56,03		59,07	49,28
MWh, normeerattu	27885	25832		26276	23190
kWh/m ³ , normeerattu	60,48	56,03		58,55	51,67
Sähköenergiaa					
kWh, mitattu	16965384	18430278	17976390	17896175	20239921*

*Kaikki hyvinvointialueen sähkösopimukset.

Vedenkulutus

Vaasan keskussairaalan vedenkulutus vuonna 2024 oli 49375 m³. Tämä vastaa noin 94 l/min. Vedenkäyttö ja hygieniä kulkevat käsi kädessä, ja sen käytön vähentäminen on haastavaa. Korjausrakentamisessa ja uudisrakentamisessa etsitään ratkaisuja, jotka kuluttavat vähemmän vettä.

Tilastot jätemääristä

Luvut raportoidaan kilpailutettujen palvelutuottajien järjestelmistä. Määrät ilmoitetaan jätetonneina.

TAULUKKO 2: JÄTEMÄÄRÄT, TONNIA/VUOSI

Jätelajike	2022 (Tonnia)	2023 (Tonnia)	2024 (Tonnia)
Polttokelpoinen jäte	429,446	448,201	458
Biojäte	28,36	37,63	81,55
Rakennusjäte	1,5	6,58	3,32
Tietosuoja-aineisto	22,43	23,47	31,17
Puu	24	29,94	15,28
Puutarhajäte	13,88	20,16	24,66
Metalli	3,8	5,02	20,29
Muovi	3,45	6,34	0,81
Lajittelematonta			3,84
Lasi	7,81	2,11	6,06
Pahvi	57,64	0,57	48,21
Paperi	15,22	18,05	5,39
Lopullinen jäte	23,22	24,04	3,76
Imujäte (liete/rasva)	159,7	223,36	190,45
Vaarallinen jäte	41,35	40,47	68,29

Lähde: Remeo, Eko-kuljetus, Lassila&Tikanoja

Jätteen määrässä on havaittavissa jonkin verran vaihtelua aiempiin vuosiin verrattuna. Keräyspisteiden määrän ja erilaisten raportointityökalujen oletetaan olevan tärkein syy. Kaiken kaikkiaan kasvu on 8,5 % vuodesta 2023 vuoteen 2024.

Paperin kulutus

Kopiopaperin kulutus arvioidaan ostetun määrän mukaan. Paperiton työympäristö on hyvinvointialueella pitkän aikavälin tavoite. Ostettu kopiopaperi on FSC-sertifioitua. Taulukosta 3 käy ilmi, että paperinkulutus laskee selvästi. Lähes 30 prosentin lasku viimeisen kahden vuoden aikana.

TAULUKKO 3: KOPIOPAPERIN KULUTUS

	2022	2023	2024
Arkkia, A4, kpl	8570000	8572500	7292500
Arkkia/työntekijä, kpl	1181	992	839

Kevyen polttoöljyn ja ajoneuvojen polttoaineen kulutus

Hyvinvointialue käyttää kevyttä polttoöljyä keskussairaalan höyrykattiloissa ja joidenkin kiinteistöjen lämmityksenä. Pitkällä aikavälillä tavoitteenamme on siirtyä pois öljystä kiinteistöjemme lämmönlähteenä kansallisten tavoitteiden mukaisesti.

TAULUKKO 4: OSTETTU KEVYT POLTTOÖLJY

Kevyt polttoöljy	2020	2021	2022	2023	2024
Litroja	280000	280000	260000	360000	188000

Hyvinvointialue hallinnoi noin 450 ajoneuvoa, kuten ambulansseja, pelastusajoneuvoja, henkilöautoja, moottorikelkkoja, veneitä ja mönkijöitä. Yhteenveto polttoainemääristä on taulukossa 5.

TAULUKKO 5: AJONEUVOJEN POLTTOAINEEN KULUTUS VUONNA 2024

Polttoaine 2024	E95	E98	Diesel
Litroja	105891	22344	333869

Lähde: Neste, St1, Abc

Sähköautojen käyttöä kehitetään hyvinvointialueella edelleen. Ajoneuvokalustoa uusittaessa arvioidaan aina ajoneuvon energialähde.